

неповторною особистістю, носієм загальнолюдських цінностей, глибоких і різноманітних знань, високої культури; прагнути до втілення людського ідеалу. Підготовка майбутніх фахівців та місія вчителя є одним з найактуальніших питань у сучасній педагогіці, оскільки професія педагога покликана удосконалювати розум та виховувати чуйне, добре серце майбутніх поколінь.

Оцінюючи творчу спадщину будителів XIX ст. доходимо висновку, що в історії педагогіки О. Духнович є одним з небагатьох діячів, який щиро прагнув навчити та просвітити свій народ підносячи роль учителя над усіма іншими професіями. Він був переконаний, що успіх у навчальній діяльності значною мірою залежить від учителя, який є керівником навчального процесу і повинен сам бути особистістю та справжнім взірцем для наслідування. Без перебільшення О. Духновича можна назвати вчителем учителів.

Отже, сучасна школа потребує зміни арсеналу педагогічних технологій, удосконалення системи підготовки педагогічних кадрів та заохочення молодих фахівців розвивати педагогічну майстерність та поглиблювати свої знання. Таким чином настанови О. Духновича не втратили своєї актуальності і донині.

Література

1. Духнович О. Народная педагогія въ пользу училищъ и учителей сельскихъ / О. Духнович. – Львовъ : Типомъ, 1857. – Ч1, Педагогія общая. – 92 с.
2. Сухомлинська О. Олександр Васильович Духнович / О. Сухомлинська // Українська педагогіка в персоналіях: у двох книгах. – Книга перша. X-XIX ст. / за ред. О. Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005. – С. 267-275.
3. Духнович О. Афоризми, роздуми, сентенції, прислів'я // Духнович О. Вибрані твори. – Ужгород: ВАТ Закарпаття, 2003. – С. 167-185.
4. Духнович О. Вибрані твори / О. Духнович; [упорядкув., вступ. ст., підготов. текстів та прим. Д. М. Федаки; редкол. : І. М. Різак [та ін.]. – Ужгород : Закарпаття, 2003. – 568 с.
5. Духнович О. Твори / О. Духнович; упорядкув. та підготов. текстів О. Рудловчак; вступ. ст. Ю. А. Бачі, прим. Д.М. Федаки. – Ужгород : Карпати, 1993. – 242 с.
6. Духнович А. Дело от безделія / А. Духнович // Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Шифр НТШ. Копія рукопису. - Пряшів, 1859. – №842. – 351 с.
7. Ващенко Г. Виховний ідеал: підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків. Т. 1 / Г. Ващенко: педагогічне товариство ім. проф. Г. Ващенко. 3-є видання. – Полтава : Полтавський вісник, 1994. – 191 с.

УДК 378.22:371.13:004.5.031.42

Томашевська Мирослава Олегівна, аспірант,
Мукачівський державний університет
Науковий керівник - канд. пед. наук, доцент Кобаль В.І.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ПЕДАГОГІКИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Сьогодні ставить перед системою вищої освіти в Україні важливе завдання – підготовка освіченої, самодостатньої особистості, висококваліфікованого фахівця, який був би не тільки професіоналом у своїй галузі, а й справжнім педагогом, здатним до інноваційного мислення, творчого підходу, з високим рівнем педагогічної майстерності.

Однією з найбільш важливих проблем, які стоять перед викладачами вищих навчальних закладів є проблема забезпечення належної мотивації, зацікавленості студентів результатами своєї пізнавальної діяльності, оволодінням професійними компетентностями та їх використання у майбутній педагогічній діяльності. Тому найбільш значущою якістю педагога, на нашу думку, є його вміння організувати взаємодію з учнями, студентами, спілкуватися з ними, співпереживати і керувати їхньою діяльністю.

Активний однобокий вплив того, хто навчає, притаманний авторитарній педагогіці, сьогодні витісняється взаємодією, в основу якої покладено спільну діяльність суб'єктів навчального процесу.

Професійна взаємодія в системі "викладач - студент" представляє собою систему взаємних впливів суб'єктів, пов'язані між собою спільною педагогічною діяльністю. Ефективність такої взаємодії на навчальних заняттях залежить від безлічі факторів: успішного визначення цілей спільної діяльності, відповідності педагогічної тактики конкретного завдання даної взаємодії, активності самих студентів. Професійна взаємодія у сфері вищої професійної освіти – це взаємодія викладачів і студентів, що виникає в ході реалізації їх особистих і суспільних інтересів.

Особливості взаємин викладачів і студентів у контексті професійної взаємодії досліджують науковці О. Киричук, О. Мороз, Д. Ніколаєнко та ін.; питання взаємовідносин між викладачем і студентом на засадах діалогічності та як вагомий чинник особистісно-професійного зростання висвітлюють Л. Волинська, В. Семиченко; вплив означених взаємин на становлення і розвиток „Я-концепції” та особистості майбутнього фахівця розглядають Г. Микитюк, В. Юрченко та ін.; тематизація взаємин між студентами і викладачами як психолого-педагогічних аспектів особистісного виявлення обґрунтовується у працях І. Андрийчук, І. Булах, С. Коваль та ін.

На тлі численних досліджень, проблематика підготовки майбутніх фахівців до професійної взаємодії в умовах магістратури потребує деталізації і теоретичного осягнення.

Одним із шляхів підготовки майбутніх викладачів педагогічних дисциплін до професійної взаємодії, на нашу думку, є застосування інтерактивних технологій в освітньому процесі в умовах магістратури, оскільки вони дозволяють відійти від стереотипності форм та методів, сприяють оптимізації навчання, забезпечують належні умови для розвитку та вдосконалення умінь формулювати власну думку та відстоювати її на засадах толерантності, розвивають креативність та нестандартність мислення, навчають аргументовано доводити свою точку зору, слухати та поважати іншу, альтернативну думку, знаходити шляхи та компроміси у вирішенні навчальної проблеми. Студенти вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати виважені рішення. За таких ефективних умов навчального процесу студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність, бере на себе відповідальність за навчання.

Інтерактивне навчання ми розуміємо як таке, що відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх студентів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де студент і викладач є рівноправним, рівнозначним суб'єктом цього процесу. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації.

Історичний аналіз проблеми застосування інтерактивних методів дав можливість зробити висновок, що частково інтерактивні методи використовувалися ще в перші десятиріччя минулого століття і були поширені в педагогіці та практиці української школи в 20-ті роки масштабного реформування шкільної освіти.

У 60-х роках ХХ сторіччя у радянській дидактиці з'явився інтерес до групової форми навчання у зв'язку з вивченням проблеми пізнавальної активності, самостійності учнів.

У 70-х роках важливий напрям досліджень загальних форм навчання був пов'язаний з навчально-пізнавальною діяльністю в умовах колективної, групової, індивідуальної роботи (А. Алексюк, Ю. Бабанський, І. Лернер, Х. Лійметс, А. Матюшкін та ін.).

Впровадження інтерактивного навчання також досліджували такі вітчизняні і закордонні методисти: Т.М. Алексич, Н.Г. Баліцька, В.В. Гузеєв, Л.В. Жумик, М.В. Кларін, О.І. Когут, О.С. Кравчик, О.О. Марига, І.С. Маркова, Л.В. Пироженко, О.І. Пометун, Г.П. П'ятакова, Г.О. Сиротинко, О.Г. Ярошенко, Th. Kral, J. Jobson та ін. Зарубіжні педагоги трактують новий підхід під назвою «кооперативне навчання», «навчання за методом участі», тобто обговорення проблеми, доведення та аргументування власного погляду.

Теоретичною основою для вирішення поставлення завдань нашого майбутнього дослідження є аналіз та порівняння методик, визначення специфіки та особливостей

професійної взаємодії, труднощі впровадження інтерактивних технологій в навчальному процесі у вищій школі в умовах магістратури тощо.

У ході нашого наукового дослідження планується розробити модель та програму формування готовності майбутніх викладачів педагогічних дисциплін до професійної взаємодії засобами інтерактивних технологій.

Література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підруч. / А.М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
2. Подберезський М. К. Характеристика особливостей педагогічної взаємодії / М. К. Подберезський // Вісник Дніпропетровського ун-ту Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». – 2011. - № 2. – С. 31-36.
3. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пироженко. – К., 2002. – 135 с.
4. Ковальчук Л. Педагогічна взаємодія викладача і студентів під час використання нових інформаційних технологій навчання у процесі вивчення педагогічних дисциплін / Лариса Ковальчук // Вісник Львів. ун-ту. - 2005. – Вип. 19, ч. 2. – С. 17-25.
5. Дуткевич Т. В. Психологічні основи використання інтерактивних методів навчання у процесі підготовки спеціалістів з вищою освітою / Т. В. Дуткевич // Використання інтерактивних методів та мультимедійних засобів у підготовці педагога : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський : Абетка – Нова, 2003. – С. 26–33.
6. Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання: Розвиток комунікативних і мовленнєвих умінь // Дивослово. – 2004. – №10. – С. 2-11.
7. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник / А.І. Кузьмінський. - К. : Знання, 2005.- 486 с.

УДК 371.134

Фриз Інна Василівна, магістр спеціальності
«Початкова освіта», Мукачівський державний університет
Науковий керівник - канд. пед. наук, доцент Кузьма-Качур М. І.

ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ ДО КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Згідно з Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті система освіти має забезпечувати «...підготовку людей високої освіченості і культури, кваліфікованих спеціалістів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, мобільності в освоєнні та впровадженні новітніх наукомістких й інформаційних технологій;...» [1].

Основні завдання констатувального етапу експерименту: виявити схильність студентів до краєзнавчої діяльності як майбутнього учителя з метою подальшого удосконалення підготовки до такого виду діяльності. Враховуючи об'єктивну необхідність формування основ професійно-краєзнавчої культури майбутніх учителів початкових класів та з метою отримання достовірних результатів її стану, для проведення дослідження були залучені студенти першого курсу спеціальності «Початкова освіта» (2015-2016 н.р.).

На констатувальному етапі експерименту визначалися початкові рівні сформованості компонентів основ краєзнавчої культури студентів: активності і мотивації студентів при вивченні дисциплін, пов'язаних з краєзнавством, їх професійних інтересів і нахилів; виявлення рівня знань, умінь і навичок, необхідних в професійній діяльності у рамках категорії «краєзнавство».

Виходячи із специфіки краєзнавчої діяльності, ми визначили чотири рівні готовності студентів – майбутніх учителів початкової школи до шкільного краєзнавства: адаптивно-професійний, функціонально-технологічний, системно-професійний.

Методи збору інформації, використовувані при проведенні експериментального етапу дослідження: анкетування, тестування, співбесіда, опитування.

В якості основного критерію оцінки когнітивної характеристики особистості випускника ми застосовували коефіцієнт професійної підготовки ($K_{\text{п}}$), що відбиває загальний рівень засвоєння студентом знань, умінь і навичок з дисциплін предметного

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>